

Structural Model of Basic Psychological Needs and Hexaco Personality Traits with High-Risk Behaviors with the Mediating Role of Emotional Creativity among Students of Azad Universities in Isfahan Province

Malihe Yaghoobzade¹, Sheida Jabalameli^{2*}, Hamid Kazemi³, Sayed-Abbas Haghayegh²

1. PhD Student in Psychology, Department of Psychology, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Psychology, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Psychology, Payame noor University of Najafabad, Najafabad, Iran.

*Corresponding Author: Sheida Jabalameli, Department of Psychology, Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran.

Email: sh.Jabalameli@phu.iaun.ac.ir

Received: 21 February 2022

Accepted: 19 May 2022

Published: 3 July 2022

How to cite this article:

Yaghoobzade M, Jabalameli Sh, Kazemi H, Haghayegh SA. Structural Model of Basic Psychological Needs and Hexaco Personality Traits with High-Risk Behaviors with the Mediating Role of Emotional Creativity among Students of Azad Universities in Isfahan Province. *Salāmat-i ijtimāi (Community Health)*. 2022; 9(2): 77-91. DOI: <http://doi.org/10.22037/ch.v9i2.31579>.

Abstract

Background and Objective: High-risk behaviors are a threat to the health and well-being of adolescents and young people. The aim of this study was to design a model of structural relationships between basic psychological needs, Hexaco personality traits with high-risk behaviors with a mediating role of emotional creativity among students of Isfahan Azad Universities.

Materials and Methods: This descriptive correlational study was conducted with the participation of students who studying in the second semester of the academic year 2020-2021 in Islamic Azad universities of Isfahan province. The sample size was 382 which were selected using cluster sampling method. Data were collected using demographic, Hexaco Personality Inventory, Emotional Creativity Inventory, Basic Psychological Needs Scale, and High-Risk Youth Behaviors questionnaires. Data were analyzed and modeling by SPSS Statistics for Windows, version 24.0 (SPSS Inc., Chicago, Ill., USA) and PLS version 3 software.

Results: The mean (SD) age of participants was 25.5 (10.7) years. Adaptive personality traits ($\beta = -0.46$, $t = 7.07$), basic needs ($\beta = -0.23$, $t = 2.59$) and emotional creativity ($\beta = -0.31$, $t = 2.46$) were direct and negatively associated with high-risk behaviors among Students. Adaptive personality traits ($\beta = 0.34$, $t = 3.79$) and basic psychological needs were direct and positively associated with emotional creativity ($\beta = 0.54$, $t = 6.41$).

Conclusion: The study showed that emotional creativity had a mediating role in relation to high-risk behaviors, hence that emotional creativity was reduced by a direct effect on hexaco adaptive personality traits and the basic psychological needs of high-risk behaviors.

Keywords: High Risk Behaviors, Hexaco Personality Traits, Basic Psychological Needs, Emotional Creativity.

Conflict of Interest: None of the authors has any conflict of interest to disclose.

Ethical publication statement: We confirm that we have read the Journal's position on issues involved in ethical publication and affirm that this report is consistent with those guidelines.

Ethical code: IR.IAU.CTB.REC.1400.033.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

مدل ساختاری نیازهای بنیادین روانشناختی و ویژگی های شخصیتی هگزاکو با رفتارهای پرخطر با نقش میانجی خلاقیت هیجانی در دانشجویان دانشگاه های آزاد استان اصفهان

ملیحه یعقوب زاده^۱، شیدا جبل عاملی^{۲*}، حمید کاظمی^۳، سید عباس حقایق^۲

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد نجفآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجفآباد، ایران.

۲. استادیار، گروه روانشناسی، واحد نجفآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجفآباد، ایران.

۳. استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور نجف آباد، نجف آباد، ایران.

* نویسنده مسئول: شیدا جبل عاملی، گروه روانشناسی، واحد نجفآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

Email: sh.Jabalameli@phu.iaun.ac.ir

تاریخ پذیرش: اردیبهشت ۱۴۰۱

تاریخ دریافت: بهمن ۱۴۰۰

چکیده

زمینه و هدف: رفتارهای پرخطر برای سلامت و بهزیستی نوجوانان، جوانان یک تهدید محسوب می شود. مطالعه حاضر با هدف طراحی الگوی روابط ساختاری نیازهای بنیادین روانشناختی، ویژگی های شخصیتی هگزاکو با رفتارهای پرخطر با نقش میانجی خلاقیت هیجانی در دانشجویان دانشگاه های آزاد استان اصفهان انجام شد.

روش و مواد: این مطالعه توصیفی-همبستگی با مشارکت دانشجویان مشغول به تحصیل در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در دانشگاه های آزاد اسلامی استان اصفهان انجام شد. تعداد نمونه ۳۸۲ بود که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. داده ها با استفاده از پرسشنامه های ویژگی های جمعیت شناختی، سیاهه شخصیتی هگزاکو، سیاهه خلاقیت هیجانی، مقیاس نیازهای بنیادین روان شناختی و رفتارهای پرخطر جوانان جمع آوری شد. برای تحلیل و مدل سازی معادلات ساختاری از نرم افزارهای SPSS-24 و PLS-3 استفاده شد.

یافته ها: میانگین (انحراف معیار) سن مشارکت کنندگان (۱۰/۷) ۲۵/۵ سال بود. ویژگی های سازگارانہ شخصیتی ($\beta = -0/46$)، ($t=7/07$)، نیازهای بنیادین ($\beta = -0/23$)، ($t=2/59$) و خلاقیت هیجانی ($\beta = -0/31$)، ($t=2/46$) با رفتارهای پر خطر ارتباط مستقیم و منفی داشت. ویژگی های سازگارانہ شخصیتی ($\beta = 0/34$)، ($t=3/79$) و نیازهای بنیادین روانشناختی با خلاقیت هیجانی ارتباط مستقیم و مثبت داشت ($\beta = 0/54$)، ($t=6/41$).

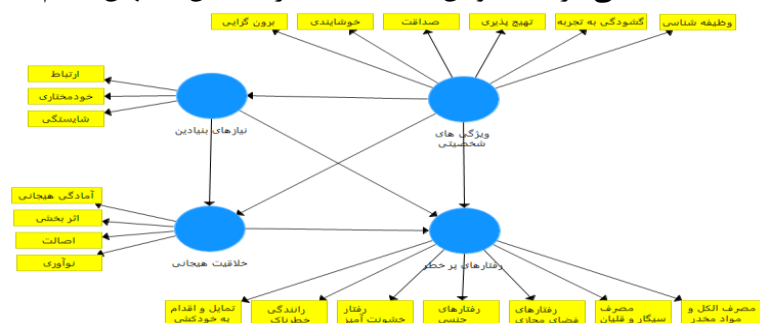
نتیجه گیری: مطالعه نشان داد که خلاقیت هیجانی در رابطه با رفتارهای پرخطر نقش واسطه ای داشت به طوری که خلاقیت هیجانی با اثر مستقیم بر ویژگی های سازگارانہ شخصیتی هگزاکو و نیازهای بنیادین روانشناختی رفتارهای پرخطر کاهش یافت.

واژگان کلیدی: رفتارهای پرخطر، ویژگی های شخصیتی هگزاکو، نیازهای بنیادین روانشناختی، خلاقیت هیجانی.

مقدمه

منزلت بالای اجتماعی و فکری دانشجویان سبب می شود جامعه انتظار داشته باشد رفتارهای پرخطر در بین آنان چندان دیده نشود. اما پژوهش های متفاوت نشان دهنده رفتارهای پرخطر در این گروه می باشد که نگرانی هایی را در پی داشته است (۲۰۱). رفتارهای پرخطر، به رفتاری گفته می شود که سلامت و بهزیستی افراد را به خطر می اندازد. این رفتارها شامل رفتاری هستند که یا سلامتی فرد را به خطر می اندازد مانند مصرف الکل، مصرف سیگار و روابط جنسی نامطمئن و یا رفتاری هستند که سلامتی دیگر افراد را تهدید می کند مانند دزدی، پرخاشگری، فرار از مدرسه و خانه (۳). به نظر می رسد برخی افراد از نظر عوامل شخصیتی، بیشتر مستعد خطر کردن هستند (۴). Ashton و همکاران، به منظور سنجش شخصیت مدل شخصیتی هگزاگو را معرفی نمودند که ابعاد صداقت- تواضع، تهییج پذیری، برون گرایی، توافق پذیری، وجدان بودن و گشودگی به تجربه را می سنجد (۵). برخی از پژوهش ها نشان دادند که ویژگی های شخصیتی مانند صداقت- تواضع، توافق پذیری و وظیفه شناسی (۶)، برون گرایی و توافق پذیری (۷) نقش مؤثر در رفتارهای پرخطر دارند. همچنین طبق پژوهش های Rachubinska و همکاران (۸)، Jones و همکاران (۹)، Lee و همکاران (۱۰)، حبیب فر و همکاران (۱۱) هرچه فرد روان رنجوری بالاتر، سازگاری پائین تر، برون گرایی بالاتر، گشودگی کم به تجربه، خطر اعتیاد به اینترنت، مصرف الکل، رانندگی خطرناک و خشونت بالاتر است.

با توجه به پیچیده بودن رفتارهای پرخطر می توان آن را همچنین براساس نیازهای بنیادین روانشناختی بررسی کرد. بر اساس نظریه نیازهای بنیادین روان شناختی، سلامت روانی و عملکرد بهینه مستقیماً توسط ارضای سه نیاز بنیادین روان شناختی (۱۲) یعنی خودمختاری، شایستگی و ارتباط قابل پیش بینی است (۱۳). طبق پژوهش های سپاه منصور و همکاران (۱۴)، رشیدی و همکاران (۱۵)، اسماعیلی و همکاران (۱۶)، Chamarro و همکاران (۱۷) و Chen و همکاران (۱۲)، هرچه نیازهای بنیادین روان شناختی فرد برآورده نشود، فرد ادراکی شکننده، منفی، بیگانه و انتقادی از خود دارد که منجر به شکل گیری پاسخ های دفاعی و پیامدهای منفی عاطفی و رفتاری مانند افسردگی و خشم در افراد می شود و به رفتارهای پرخطر مثل تهدید و ارباب، خشم و زورگویی، رفتارهای اعتیاد آور در بازی های اینترنتی و نگرش مثبت به مواد در آنها می انجامد (۱۸ و ۱۹). همچنین در صورتی که نیازهای روان شناختی فرد برآورده شوند احساس اعتماد به خود و خود ارزشمندی در افراد شکل می گیرد و از بهزیستی روان شناختی بیشتری برخوردار می باشند (۱۲ و ۱۳). از عوامل دیگر که می تواند در پیشگیری یا کاهش بروز رفتارهای پرخطر نقش داشته باشد خلاقیت هیجانی است. برابر تعریف Averill & Nunley، خلاقیت هیجانی عبارت است از ابراز خود به روشی جدید که براساس آن خطوط فکری فرد بسط یافته و روابط میان فردی او افزایش یابد (۲۰). Knowles & Averill معتقد هستند افراد مستعد بروز هیجان خلاقانه بیش از سایرین برای شناخت هیجان زمان می گذارند، تلاش، توجه و دقت بیشتری به هیجان خود و دیگران دارند (۲۱). با توجه به نگرانی ها در مورد رفتارهای پرخطر در دانشجویان، بررسی عوامل تأثیرگذار بر رفتارهای پرخطر جهت پیشگیری ضروری به نظر می رسد. همچنین با توجه به این خلا پژوهشی که تاکنون موضوعی مشابه با پژوهش حاضر انجام نشده است، پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی روابط ساختاری نیازهای بنیادین روان شناختی، ویژگی های شخصیتی هگزاگو با رفتارهای پرخطر با نقش میانجی خلاقیت هیجانی در دانشجویان دانشگاه های آزاد استان اصفهان انجام شده است.

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش

روش و مواد

پژوهش حاضر به روش توصیفی-همبستگی انجام شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان دانشگاه های آزاد اسلامی اصفهان بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ مشغول به تحصیل بودند. روش نمونه گیری نیز نمونه گیری تصادفی خوشه ای بود. با توجه به حداقل نمونه لازم در الگوی ساختاری که ۲۰۰ نفر می باشد (۲۲). تعداد نمونه در پژوهش حاضر نیز با در نظر گرفتن احتمال افت نمونه ها ۴۵۰ نفر در نظر گرفته شد. به این صورت که ابتدا از دانشگاه های آزاد منطقه غرب استان اصفهان به صورت تصادفی و به روش قرعه کشی دو دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد و دانشگاه آزاد اسلامی خمینی شهر انتخاب شده و سپس از پنج دانشکده (علوم انسانی، حقوق، فنی مهندسی، مهندسی مکانیک، مهندسی عمران) دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد و دانشگاه آزاد اسلامی خمینی شهر، سه دانشکده (علوم انسانی، حقوق، فنی مهندسی) از طریق قرعه کشی انتخاب شده و سپس از بین دانشکده های منتخب (علوم انسانی، حقوق، فنی مهندسی)، پنج کلاس به صورت تصادفی ساده و به روش قرعه کشی ۱۵ نفر انتخاب شدند. تعداد نمونه در این پژوهش ۴۵۰ تن بود که بعد از حذف داده های مخدوش ۳۸۲ پرسشنامه مورد تحلیل قرار گرفت. معیارهای ورود به مطالعه شامل نداشتن اختلال پزشکی یا روانپزشکی جدی، سن ۲۵ تا ۴۰ سال، تمایل به شرکت در تحقیق و عدم مشارکت در تحقیق دیگر به طور همزمان بود و معیارهای خروج شامل پاسخگویی ناکامل به پرسشنامه ها و خروج از پژوهش می باشد. ملاحظات اخلاقی پژوهش حاضر به این صورت بود که کلیه شرکت کنندگان از اهداف پژوهش آگاه شدند و در صورت تمایل در پژوهش شرکت نمودند. همچنین این اطمینان به آنها داده شد که تمام اطلاعات محرمانه می باشد و صرفاً برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. روش اجرای پرسشنامه ها به این صورت بود که بعد از اخذ مجوز انجام پژوهش در نیم سال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ از معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد نجف آباد، در دی ماه ۱۳۹۹ با هماهنگی با مدرسین دانشگاه آزاد نجف آباد و خمینی شهر، هدف مطالعه برای دانشجویان بیان و سپس فایل پرسشنامه که در پرس لاین ساخته شده بود در فضای مجازی در اختیار دانشجو قرار گرفت. سپس پاسخ های دانشجو به ایمیل پژوهشگر اول تحقیق ارسال شد. ابزار گرد آوری داده ها پرسشنامه بود.

پرسشنامه ویژگی های جمعیت شناختی که شامل سن، جنسیت، تاهل و مقطع تحصیلی بود.

سیاهه شخصیتی Hexaco: این سیاهه توسط Devries در سال ۲۰۱۳ به منظور سنجش شخصیت طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۲۴ گویه است که خرده مقیاس های صداقت-تواضع (۴ گویه)، تهیج پذیری (۴ گویه)، برون گرایی (۴ گویه)، خوشایندی (۴ گویه)، وظیفه شناسی (۴ گویه) و گشودگی به تجربه (۴ گویه) را می سنجد و بر اساس طیف پنج گزینه ای لیکرت (۵=کاملاً موافقم تا ۱=کاملاً مخالفم) به سنجش شخصیت می پردازد. این شیوه ی نمره گذاری برای سوالات ۳، ۴، ۷، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۷، ۱۸، ۲۰، ۲۲، ۲۴ معکوس است. دامنه امتیاز این پرسشنامه بین ۲۴ تا ۱۲۰ خواهد بود. هر چه امتیاز حاصل شده از این پرسشنامه بیشتر باشد، نشان دهنده رفتارهای سازگارانة شخصیت و هر چه امتیاز حاصل شده از این پرسشنامه کمتر باشد، نشان دهنده رفتارهای کمتر سازگارانة شخصیتی است (۲۳). در پژوهش بشرپور و همکاران روایی محتوایی، صوری و ملاکی این پرسشنامه مناسب ارزیابی شده است. همچنین ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش فوق برای این پرسشنامه بالای ۰/۷۰ برآورد شد (۲۴). در پژوهش حاضر روایی محتوا سیاهه شخصیتی Hexaco به روش کیفی با مشورت و اظهار نظر ۱۰ تن از مدرسین رشته روانشناسی شاغل در دانشگاه های آزاد استان اصفهان (نجف آباد، خمینی شهر) بررسی شد و مورد تأیید قرار گرفت شد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۳۸۲ نفر از دانشجویان رشته های علوم انسانی، حقوق، فنی مهندسی دانشگاه های آزاد استان اصفهان (نجف آباد، خمینی شهر) انجام شد. ضریب آلفای کرونباخ برای سیاهه شخصیت Hexaco ۰/۷۱ می باشد.

مقیاس نیازهای بنیادین روان شناختی: این مقیاس به وسیله Guardia و همکاران در سال ۲۰۰۰، ساخته شده است و شامل ۲۱ گویه می باشد که خرده مقیاس های خودمختاری (۷ گویه)، شایستگی (۶ گویه) و ارتباط با دیگران (۸ گویه) را می سنجد که بر اساس مقیاس ۷ درجه ای لیکرت (۱ = اصلاً درست نیست الی ۷ = بسیار درست است) درجه بندی شده

است. این شیوه نمره گذاری برای سؤالات ۳، ۴، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰ معکوس است. حداقل امتیاز ممکن ۲۱ و حداکثر ۱۴۷ خواهد بود. که نمره بین ۲۰ تا ۴۲ نشان می دهد که میزان ارضای نیازهای بنیادین روان شناختی در فرد پایین است و نمره بین ۴۲ تا ۱۰۵ نشان می دهد که میزان ارضای نیازهای بنیادین روان شناختی در فرد متوسط است و نمره بالاتر از ۱۰۵ نشان می دهد که میزان ارضای نیازهای بنیادین روان شناختی در فرد بالا است (۲۵). طبق پژوهش های Barkoukis ضرایب اعتبار برای شایستگی ۰/۵۰، خودمختاری ۰/۷۳ و ارتباط ۰/۶۲ می باشد (۲۶).

در ایران بشارت همسانی درونی مقیاس ارضای نیازهای بنیادین را برحسب ضرایب آلفای کرونباخ محاسبه نمود و با ضرایب همبستگی از ۰/۸۳ تا ۰/۹۱ مورد تأیید قرار گرفت. پایایی بازآزمایی مقیاس ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی بر اساس نتایج دوبار اجرای آزمون محاسبه شد و با ضرایب همبستگی از ۰/۶۷ تا ۰/۷۷ برای زیرمقیاس های مختلف مورد تأیید قرار گرفت (۲۷). در پژوهش حاضر روایی محتوا مقیاس نیازهای بنیادین روان شناختی به روش کیفی با مشورت و اظهار نظر ۱۰ تن از مدرسین رشته روانشناسی شاغل در دانشگاه های آزاد استان اصفهان (نجف آباد، خمینی شهر) بررسی شد و مورد تأیید قرار گرفت شد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۳۸۲ نفر از دانشجویان رشته های علوم انسانی، حقوق، فنی مهندسی دانشگاه های آزاد استان اصفهان (نجف آباد، خمینی شهر) انجام شد. ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس نیازهای بنیادین روان شناختی ۰/۷۲ می باشد.

پرسشنامه رفتارهای پرخطر جوانان: این پرسشنامه توسط معینی در سال ۱۳۹۳ طراحی و اجرا شد. پرسشنامه رفتارهای پرخطر دارای ۴۰ گویه و هفت خرده مقیاس رانندگی خطرناک (۵ گویه)، رفتارهای خشونت آمیز (۵ گویه)، تمایل و اقدام به خودکشی (۵ گویه)، مصرف سیگار و قلیان (۵ گویه)، مصرف الکل و مواد مخدر (۷ گویه)، رفتار جنسی (۷ گویه) و رفتارهای مرتبط با فضای مجازی (۶ گویه) است. شیوه نمره گذاری آن بر اساس طیف لیکرت است و جواب سئوالات به صورت ۴ گزینه ای می باشد که در آنها گزینه هرگز معادل صفر و گزینه های بعدی اعدادی معادل ۱ تا ۳ را شامل می شود. دامنه نمره کلی رفتار پرخطر بین ۴۰ تا ۱۲۰ بوده و نمره بالاتر نشان دهنده گرایش فرد به انجام رفتارهای پرخطر است (۲۸). در مطالعه احمدی و همکاران خود روایی محتوای پرسشنامه رفتارهای پرخطر جوانان از نوع صوری پرسشنامه توسط ۵ تن از مدرسین جامعه شناسی بررسی و تأیید شد. همچنین پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ در مطالعه فوق برای مؤلفه مصرف سیگار و قلیان ۰/۷۶، برای مؤلفه رفتار خشونت آمیز ۰/۷۱، برای مؤلفه رانندگی خطرناک ۰/۷۰، برای مؤلفه رفتار های جنسی ۰/۷۴، برای مؤلفه مصرف الکل و مواد مخدر ۰/۷۷، برای مؤلفه رفتارهای فضای مجازی ۰/۷۷ و برای مؤلفه تمایل و اقدام به خودکشی ۰/۸۴ و برای مقیاس کلی پرسشنامه رفتارهای پرخطر ۰/۹۱ به دست آمده است (۲۸). در پژوهش عباسی و همکاران روایی محتوایی رفتارهای پرخطر از نوع صوری به روش کیفی توسط ۵ تن از مدرسین جامعه شناسی دانشگاه شیراز بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۴۰۰ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی، ارشد و دکتری دانشگاه شیراز در مطالعه فوق ۰/۸۸ بدست آمد (۲۹). در پژوهش حاضر روایی محتوا رفتارهای پرخطر به روش کیفی با مشورت و اظهار نظر ۱۰ تن از مدرسین رشته روانشناسی شاغل در دانشگاه های آزاد استان اصفهان (نجف آباد، خمینی شهر) بررسی شد و مورد تأیید قرار گرفت شد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۳۸۲ نفر از دانشجویان رشته های علوم انسانی، حقوق، فنی مهندسی دانشگاه های آزاد استان اصفهان (نجف آباد، خمینی شهر) انجام شد. ضریب آلفای کرونباخ برای رفتارهای پرخطر ۰/۷۷ می باشد.

سیاهه خلاقیت هیجانی: این سیاهه توسط Thomas در سال ۱۹۸۹ طراحی شده و طی سال های ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۹ توسط Avril و همکاران مورد تجدید نظر و نسخه نهایی آن در سال ۱۹۹۹ به اجرا در آمد (۳۰). سیاهه خلاقیت هیجانی دارای ۳۰ گویه و چهار خرده مقیاس شامل نوآوری (۱۴ گویه)، اثربخشی/ اصالت (۹ گویه)، آمادگی (۷ گویه) است. شیوه نمره گذاری آن به صورت طیف لیکرت است و جواب سئوالات به صورت پنج گزینه ای می باشد که در آن ها گزینه کاملاً مخالفم معادل یک و گزینه کاملاً موافقم معادل ۵ می باشد. کمترین نمره ۳۰ و بیشترین نمره کل ۱۵۰ می باشد. در صورتی که نمره

سیاهه بین ۳۰ تا ۵۰ باشد، میزان خلاقیت هیجانی ضعیف می‌باشد و نمره سیاهه بین ۵۱ تا ۱۰۰ باشد، میزان خلاقیت هیجانی در سطح متوسطی می‌باشد. نمره سیاهه بالای ۱۰۰ میزان خلاقیت هیجانی بسیار خوب می‌باشد. Soroa جهت تعیین روایی سازه سیاهه خلاقیت هیجانی، از روش تحلیل عاملی استفاده نمودند، نتایج سه مؤلفه آمادگی، نوآوری، اثربخشی/اصالت را نشان داد (۳۰). ثابت روایی سازه همگرا "سیاهه خلاقیت هیجانی" را با آزمون تفکر خلاق ۰/۷۴ گزارش کردند. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی نمونه فوق، ۰/۸۳ به دست آمد (۳۱). در پژوهش حاضر روایی محتوا سیاهه خلاقیت هیجانی به روش کیفی با مشورت و اظهار نظر ۱۰ تن از مدرسین رشته روانشناسی شاغل در دانشگاه‌های آزاد استان اصفهان (نجف آباد، خمینی شهر) بررسی شد و مورد تأیید قرار گرفت شد. پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ بر روی ۳۸۲ نفر از دانشجویان رشته‌های علوم انسانی، حقوق، فنی مهندسی دانشگاه‌های آزاد استان اصفهان (نجف آباد، خمینی شهر) انجام شد. ضریب آلفای کرونباخ برای سیاهه خلاقیت هیجانی ۰/۸۷ می‌باشد.

به منظور تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها، ابتدا اطلاعات توصیفی متغیرها مانند میانگین (انحراف معیار) با استفاده از نرم افزار SPSS-24 محاسبه گردید. در مرحله بعد برای ارزیابی الگوی پیشنهادی از روش الگویابی معادلات ساختاری و روش تحلیل عاملی تأییدی برای آزمون فرضیه‌های پژوهش با بکارگیری نرم افزار PLS-3 استفاده شد.

یافته‌ها

میانگین (انحراف معیار) سن مشارکت کنندگان به ترتیب (۱۰/۷) ۲۵/۵ سال بود. سن ۱۹۸ (۵۱/۶٪) نفر از مشارکت کنندگان بین ۱۸ تا ۲۵ سال، ۱۱۳ (۲۹/۴٪) نفر بین ۲۵ تا ۳۵ سال و ۷۱ (۱۸/۵٪) نفر نیز بین ۳۵ تا ۴۵ سال بودند. سطح تحصیلات ۲۱۵ (۵۶/۳٪) نفر از مشارکت کنندگان کارشناسی، ۹۴ (۲۴/۶٪) نفر از مشارکت کنندگان کاردانی، ۵۵ (۱۴/۴٪) نفر از مشارکت کنندگان کارشناسی ارشد و ۱۸ (۴/۷٪) نفر از مشارکت کنندگان دکتری بود. ۱۹۲ (۵۰/۲٪) نفر از مشارکت کنندگان مجرد، ۱۸۱ (۴۷/۴٪) نفر از مشارکت کنندگان متاهل و ۹ (۲/۴٪) نفر از مشارکت کنندگان مطلقه بودند.

جدول شماره ۱- جدول ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیر	(انحراف معیار) میانگین	۱	۲	۳	۴
ویژگی‌های شخصیتی	۸۴/۶ (۱۴/۵)	۱			
نیازهای بنیادین	۱۰۷/۱ (۲۰/۷)	۰/۷۱**	۱		
خلاقیت هیجانی	۱۰۹/۹ (۲۱)	۰/۷۰**	۰/۶۶**	۱	
رفتارهای پرخطر	۳۵/۲ (۴۸/۴)	-۰/۸۸**	-۰/۷۱**	-۰/۷۴**	۱

**P < ۰/۰۱

جدول شماره ۱ ضریب همبستگی پیرسون را برای بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد. همان گونه که مشاهده می‌شود بین ویژگی‌های شخصیتی، نیازهای بنیادین، خلاقیت هیجانی با رفتارهای پرخطر رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

ملاک‌های سه‌گانه Fornell & Larcker برای بررسی ثبات درونی یا پایایی سازه‌ها مدنظر قرار گرفت. بررسی بار عاملی متغیرهای مشاهده شده به عنوان اولین ملاک بررسی، نشان داد که میزان بار عاملی و مقادیر t به دست آمده برای متغیرهای مشاهده شده در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است (شکل شماره ۲). دومین ملاک بررسی پایایی سازه‌ها، ضریب دیلون-گلدشتاین یا پایایی ترکیبی (شاخص سازگاری درونی مدل اندازه‌گیری) سازه‌ها می‌باشد که باید بیشتر از ۰/۷ باشد. مقادیر به دست آمده برای این شاخص نیز حاکی از پایایی قابل قبول سازه‌ها بود (جدول شماره ۲). میانگین واریانس استخراج شده سومین ملاک جهت بررسی ثبات درونی سازه‌ها می‌باشد که در جدول شماره ۲ ارائه شده است. مقادیر بالاتر از ۰/۵ برای این ملاک قابل قبول می‌باشد (۳۲). با توجه به نتایج جدول شماره ۲ سازه‌ها و نشان‌گرهای آن‌ها از پایایی قابل قبولی برای استفاده در تحقیق برخوردار هستند.

جدول شماره ۲- شاخص‌های بررسی پایایی سازه‌های تحقیق

متغیر	میانگین واریانس استخراج شده	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	ضریب تعیین	گویه‌ها	بار عاملی	ارزش t
ویژگی‌های شخصیتی هگزاگو	۰/۵۱	۰/۸۰	۰/۷۱	-	صداقت- تواضع	۰/۴۵	۳/۵
					تهیج پذیری	۰/۶۰	۷/۳
					برون گرایی	۰/۷۰	۱۱/۵
					خوشایندی	۰/۶۷	۶/۰۷
					وظیفه شناسی	۰/۶۸	۶/۸
نیازهای بنیادین	۰/۵۲	۰/۷۶	۰/۷۲	۰/۳۳	خود مختاری	۰/۸۳	۱۶/۴
					شایستگی	۰/۷۱	۸/۹
					ارتباط	۰/۶۰	۴/۹
					آمادگی هیجانی	۰/۷۸	۱۹/۵
خلاقیت هیجانی	۰/۷۳	۰/۹۱	۰/۸۷	۰/۶۲	نوآوری	۰/۸۰	۱۶/۸
					اثر بخشی	۰/۹۰	۵۶/۶
					اصالت	۰/۹۳	۶۷/۴
					رانندگی خطرناک	۰/۴۰	۲/۶
رفتارهای پر خطر	۰/۵۱	۰/۷۱	۰/۷۷	۰/۷۷	رفتار خشونت آمیز	۰/۴۵	۲/۶
					تمایل و اقدام به خودکشی	۰/۴۴	۲/۷
					مصرف سیگار و قلیان	۰/۵۷	۳/۲
					مصرف الکل و مواد مخدر	۰/۶۴	۴/۶
					رفتارهای جنسی	۰/۴۵	۲/۱
					رفتارهای فضای مجازی	۰/۹۰	۹/۴

برای این که یک سازه از روایی تشخیصی یا واگرایی قابل قبولی برخوردار باشد، جذر میانگین واریانس استخراج شده یک سازه باید بیشتر از همبستگی آن سازه با سازه‌های دیگر باشد برای این که یک سازه از روایی تشخیصی یا واگرایی قابل قبولی برخوردار باشد، جذر میانگین واریانس استخراج شده یک سازه باید بیشتر از همبستگی آن سازه با سازه‌های دیگر باشد. با توجه به نتایج جدول شماره ۳ می‌توان چنین بیان کرد که سازه‌های مورد بررسی در تحقیق حاضر از روایی تشخیصی خوبی برخوردار می‌باشند. همچنین در مدل‌یابی معادلات ساختاری به روش PLS برای بررسی کیفیت یا برازش مدل اندازه‌گیری یا به عبارتی ابزارهای اندازه‌گیری، شاخص بررسی اعتبار اشتراک در نظر گرفته می‌شود. برای بررسی این شاخص، مجموع مجذرات مشاهدات برای هر بلوک متغیر مکنون (SSO) و مجموع مجذور خطاهای پیش بینی برای هر بلوک متغیر مکنون (SSE) در نظر گرفته می‌شود. مقادیر مثبت این شاخص نشان دهنده کیفیت مناسب ابزارهای اندازه‌گیری می‌باشد (۲۲). با توجه به نتایج جداول ۳ و ۴ می‌توان چنین بیان کرد که ابزارهای مورد استفاده در تحقیق از کیفیت مناسبی برخوردار می‌باشند.

جدول شماره ۳- نتایج بررسی روایی تشخیصی سازه‌های پژوهش

سازه‌ها	۱	۲	۳	۴
۱ خلاقیت هیجانی	۰/۶۸			
۲ رفتارهای پر خطر	۰/۶۹	۰/۷۰		
۳ نیازهای بنیادین	۰/۶۷	۰/۵۸	۰/۷۶	
۴ ویژگی‌های شخصیتی	۰/۶۹	۰/۶۷	۰/۷۰	۰/۷۹

جذر میانگین واریانس استخراج شده

جدول شماره ۴- نتایج بررسی شاخص اعتبار اشتراک سازه‌های تحقیق

سازه	SSO	SSE	1-SSE/SSO
خلاقیت هیجانی	۴۰۰	۲۳۷/۳	۰/۱۱
رفتارهای پر خطر	۷۰۰	۶۲۳/۷	۰/۲۰
نیازهای بنیادین	۳۰۰	۲۵۹/۸	۰/۳۲
ویژگی های شخصیتی	۶۰۰	۶۰۳/۵	۰/۳۵

مجموع مجدورات مشاهدات برای متغیر مکنون (SSO)

مجموع مجدورات خطاهای پیش بینی برای متغیر مکنون (SSE)

شاخص بررسی اعتبار اشتراک (1-SSE/SSO)

بر اساس اطلاعات جدول شماره ۵، ویژگی های سازگارانه شخصیتی ($\beta = -0/46$, $t = 7/07$)، نیازهای بنیادین ($\beta = -0/23$)، خلاقیت هیجانی ($\beta = -0/31$, $t = 2/46$) با رفتارهای پر خطر ارتباط داشت ($P < 0/01$). ویژگی‌های سازگارانه شخصیتی با خلاقیت هیجانی ارتباط داشت ($\beta = 0/34$, $t = 3/79$ و $P < 0/01$). نیازهای بنیادین روانشناختی با خلاقیت هیجانی ارتباط داشت ($\beta = 0/54$, $t = 6/41$ و $P < 0/01$). و درنهایت، ارتباط ویژگی های شخصیتی و نیازهای بنیادین با رفتارهای پر خطر با تاکید بر نقش میانجی خلاقیت هیجانی تأییدگردید ($t = 19/2$).

جدول شماره ۵- نتایج فرضیه‌های پژوهش

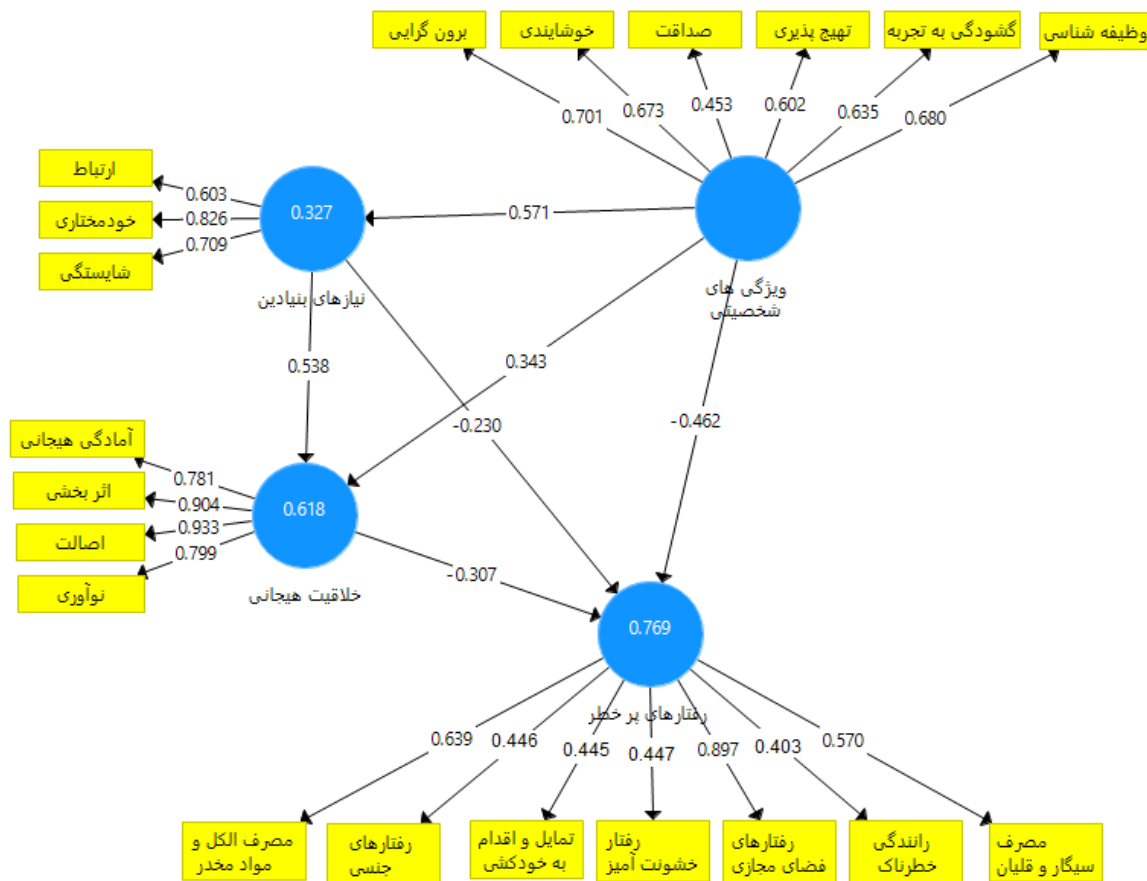
فرضیه‌ها	مقدار t	مقدار β	نتیجه فرضیه محقق
ارتباط ویژگی های شخصیتی با رفتارهای پر خطر	۷/۰۷	-۰/۴۶	پذیرش فرضیه
ارتباط نیازهای بنیادین با رفتارهای پر خطر	۲/۶	-۰/۲۳	پذیرش فرضیه
ارتباط ویژگی های شخصیتی با خلاقیت هیجانی	۳/۹	۰/۳۴	پذیرش فرضیه
ارتباط نیازهای بنیادین با خلاقیت هیجانی	۶/۴	۰/۵۴	پذیرش فرضیه
ارتباط خلاقیت هیجانی با رفتارهای پر خطر	۲/۵	-۰/۳۱	پذیرش فرضیه

$$-1/96 \leq t \text{ value} \leq 1/96$$

شکل شماره ۲، بررسی ضرایب استاندارد شده مسیرهای مربوط به فرضیه ها را نشان می دهد.

ضریب استاندارد شده مسیر میان ویژگی های شخصیتی و رفتارهای پرخطر بیانگر این مطلب است که ویژگی های شخصیتی به میزان ۴۶٪ از تغییرات رفتارهای پرخطر را تبیین کرد. ضریب استاندارد شده مسیر میان نیازهای بنیادین و رفتارهای پرخطر بیانگر این مطلب است که نیازهای بنیادین به میزان ۲۳٪ از تغییرات رفتارهای پرخطر را تبیین کرد. ضریب استاندارد شده مسیر میان خلاقیت هیجانی و رفتارهای پرخطر بیانگر این مطلب است که خلاقیت هیجانی به میزان ۳۱٪ از تغییرات رفتارهای پرخطر را تبیین کرد. ضریب استاندارد شده مسیر میان ویژگی های شخصیتی و خلاقیت هیجانی بیانگر این مطلب است که ویژگی های شخصیتی به میزان ۳۴٪ از تغییرات خلاقیت هیجانی را تبیین کرد. ضریب استاندارد شده مسیر میان نیازهای بنیادین و خلاقیت هیجانی بیانگر این مطلب است که نیازهای بنیادین به میزان ۵۴٪ از تغییرات خلاقیت هیجانی را تبیین کرد.

مطابق با شکل شماره ۳ تمامی ضرایب سوالات از ۱/۹۶ بیشتر هستند و به این معناست که روابط مؤلفه ها با سوالات معنادار با سطح اطمینان ۹۵٪ است. تمام روابط بین مؤلفه ها بالاتر از ۱/۹۶ هستند. مدل پیش بینی رفتارهای پرخطر دانشجویان براساس ویژگی های شخصیتی، نیازهای بنیادین و خلاقیت هیجانی در دانشجویان از برازش مطلوب برخوردار است. که می توان عنوان کرد با سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار هستند. به منظور بررسی و آزمون این فرضیه پژوهش که دارای متغیر میانجی می‌باشد از آزمون سوبل استفاده شد.

شکل شماره ۲- مدل آزمون شده تحقیق در حالت تخمین استاندارد

در آزمون سوبل، یک مقدار Z-value از طریق فرمول زیر بدست می آید که در صورت بیشتر شدن این مقدار از ۱/۹۶ می توان در سطح ۹۵ درصد معنادار بودن تأثیر میانجی یک متغیر را تایید نمود.

$$Z - Value = \frac{a * b}{\sqrt{(b^2 * s_a^2) + (a^2 * s_b^2) + (s_a^2 * s_b^2)}}$$

a: مقدار ضریب مسیر میان متغیر مستقل و میانجی

b: مقدار ضریب مسیر میان متغیر میانجی و وابسته

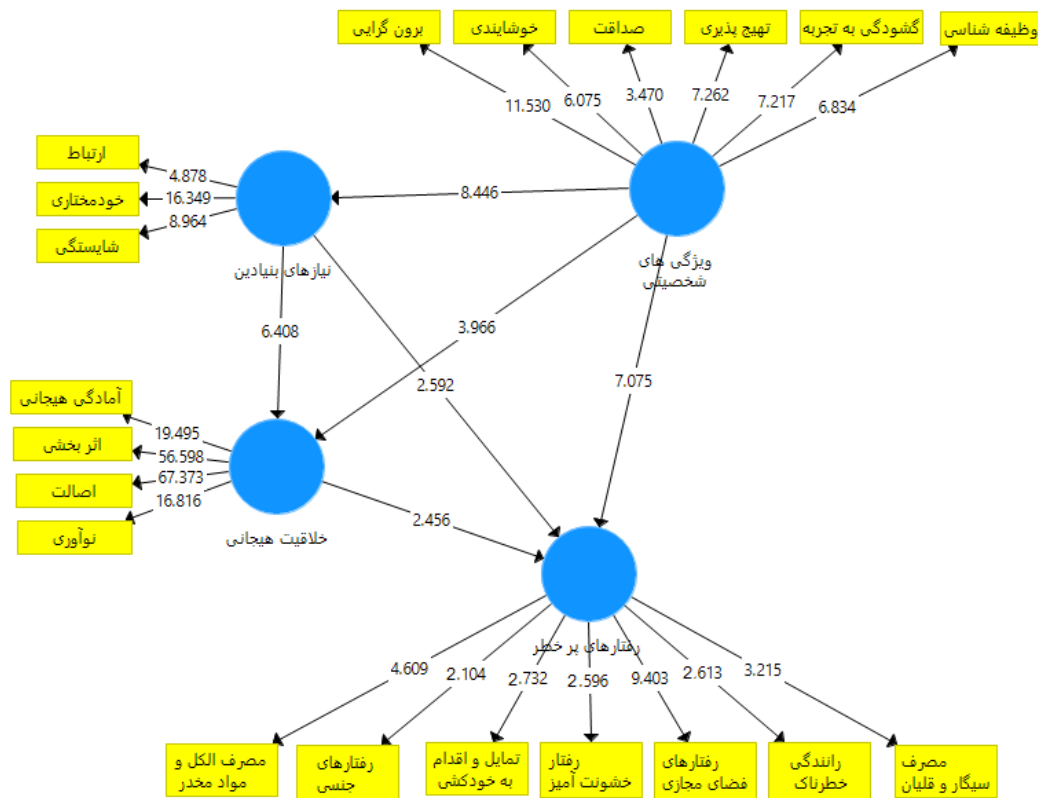
sa: خطای استاندارد مربوط به مسیر میان متغیر مستقل و میانجی

sb: خطای استاندارد مربوط به مسیر میان متغیر میانجی و وابسته

نتایج حاصل از آزمون فرضیه به شرح زیر است.

$$z - value = \frac{(0.881) * -0.307}{\sqrt{-0.307^2 * 0.14^2 + \sqrt{(0.881^2 * 0.125^2) + \sqrt{(0.14^2 * 0.125^2)}}}} = 19.195$$

با عنایت به میزان Z-value به دست آمده ۱۹/۲، که بزرگ تر از ۱/۹۶ می باشد از این رو، مدل پیش بینی رفتارهای پرخطر دانشجویان براساس ویژگی های شخصیتی، نیازهای بنیادین با توجه به نقش واسطه ای خلاقیت هیجانی در دانشجویان از برازش مطلوب برخوردار است، و این فرضیه مورد تایید قرار می گیرد.

شکل شماره ۳- مدل آزمون شده تحقیق در حالت اعداد معنی داری

بحث

مطالعه نشان داد که ویژگی های سازگارانۀ شخصیتی، نیازهای بنیادین و خلاقیت هیجانی با رفتارهای پرخطر ارتباط داشت و ویژگی های سازگارانۀ شخصیتی با خلاقیت هیجانی ارتباط داشت. همچنین، رفتارهای پرخطر دانشجویان براساس ویژگی های سازگارانۀ شخصیتی، نیازهای بنیادین با توجه به نقش میانجی خلاقیت هیجانی در دانشجویان مورد تایید قرار گرفت.

نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر نشان داد که ویژگی های شخصیتی با رفتارهای پرخطر ارتباط دارد که با پژوهش های رضایی و همکاران (۳۳)، قریشی راد و همکاران (۳۴)، حبیب فر و همکاران (۱۱)، Rachubinska و همکاران (۸)، Jones و همکاران (۹)، Lee و همکاران (۱۰) همخوانی دارد. در همه این پژوهش ها، به این مطلب اشاره شده است که ویژگی های شخصیتی می توانند سهم ارزشمندی در درک ما از رفتارهای پرخطر داشته باشند. صداقت و فروتنی پائین، برون گرایی بالا، گشودگی پائین نسبت به تجربه، سازگاری پائین، هیجان پذیری بالا و وظیفه شنایی پائین با رفتارهای پرخطر ارتباط معناداری دارد. در تبیین یافته های تحقیق، می توان گفت افراد با ویژگی هایی همچون برون گرایی بالا، دارای تمایل به عمل به جای فکر کردن می باشند و به همین علت بیشتر احتمال دارد که تهاجمی عمل کنند. همچنین به علت تمایل بیشتری که به معاشرت دارند و در جوامع غربی در مکان هایی که الکل وجود دارد معاشرت می کنند و قرار گرفتن در این موقعیت ها ممکن است خشونت و رفتارهای پرخطر را در آنها افزایش دهد. طبق تحقیقات Janes برون گرایی بالا با مصرف الکل مرتبط است (۹). مطابق با پژوهش های Rachubinska افراد با ویژگی هایی همچون وظیفه شناسی بالا، افرادی منضبط و با وجدان هستند. آنها حس وظیفه شناسی دارند و جهت به دست آوردن اهداف خود دقیق و با انگیزه هستند و رفتارهای خود را در محل کار، زندگی اجتماعی و خانوادگی کنترل می نمایند. همچنین ویژگی موافق بودن ممکن است یک عامل محافظ در مقابله با اینترنت باشد و افراد با سطح پائین سازگاری تمایل دارند تا حالت تهاجمی و نگرش های خصمانه داشته باشند و می توانند چنین موردی را به نمایش بگذارند (۸). از دیدگاه Ashton & Lee سه عامل صداقت-فروتنی، هیجان پذیری و دلپذیربودن، صفات شخصیتی را بازنمایی می کنند که رفتارهای اجتماع پسند در مقابل رفتارهای

ضداجتماعی را تحت تأثیر قرار می دهند، یعنی این صفات از تجلی اعمال اجتماع پسند و بازداری اعمال ضداجتماعی حمایت می کنند صداقت - فروتنی و دلپذیربودن دو جنبه مکمل نودوستی متقابل هستند، که نمرات پایین افراد ضداجتماعی در آنها به ترتیب تلاش برای استثمار دیگران، انصاف پایین و عدم همکاری در هنگام استثمار شدن توسط دیگران و تلاش برای تلافی جویی و بخشش پایین را نشان می دهد. همچنین نمرات پایین در هیجان پذیری نشان می دهد که علاوه بر اینکه آنها نگرانی های همدلانه و دل بستگی عاطفی چندانی نشان نمی دهند، بلکه رفتارهای اجتناب از آسیب و استمداد طلبی آنها نیز ضعیف است (۳۵).

همچنین نتایج پژوهش حاضر در زمینه رابطه ویژگی های شخصیتی و خلاقیت هیجانی با رفتارهای پرخطر با پژوهش های کیانی و همکاران (۳۶)، جوکار بهرام و همکاران (۳۷) Pichot و همکاران (۳۸)، Hosseini Far و همکاران (۳۹) همخوانی دارد و خلاقیت هیجانی می تواند نقشی تعدیل کننده در ویژگیهای شخصیتی بر رفتارهای پرخطر داشته باشد. طبق پژوهش های Avtil گشودگی در تجربه، برون گرایی و جسارت اجتماعی و خوشایندی و توافق پذیری پیش بینی کننده مثبت و معنی دار خلاقیت هستند. همچنین ابعاد گشودگی در تجربه و رفتار نورو تیک همبستگی مثبت و معنادار با بعد بداعت، ابعاد برون گرایی و رفتار نورو تیک همبستگی منفی و معنادار با بعد اثر بخشی دارند. نمره کل خلاقیت هیجانی با گشودگی در تجربه همبستگی مثبت و معنادار و با بعد رفتار نورو تیک همبستگی منفی و معناداری داشت ضمن اینکه بین نمره کل خلاقیت هیجانی و رفتارهای برون گرایی و درون گرایی رابطه معناداری یافت نشد (۳۰). در تبیین این یافته ها می توان گفت افرادی که نمره خلاقیت هیجانی آنها بالا است هنگام مواجهه با موقعیت های پر استرس طیفی از راهکارهای مقابله با تنیدگی را به کار می برند که شامل گرایش آنها به ترجیح دادن راهکارهایی است که روی کنترل خود، مسئله گشایی برنامه ریزی شده، جستجوی حمایت اجتماعی و ارزیابی مجدد تاکید دارد (۳۷). افراد مستعد بروز هیجانان خلاقانه بیش از سایرین برای شناخت هیجانان زمان می گذارند، تلاش می کنند توجه و دقت بیشتری برای هیجانان خود و دیگری دارند ضمن اینکه واکنش های عاطفی مهان نشده، تحریک پذیری و طغیان ناگهانی هیجانان به طور مکرر تأثیر منفی بر خلاقیت هیجانی دارد (۳۹). آنها همچنین تمایل به چالش کشیدن هنجارها و اطمینان به توانایی خود در تولید محصولات خلاقانه دارند و کمتر از قضاوت های منفی دیگران می ترسند (۳۸). توانایی بالا در خلاقیت هیجانی سبب سازگاری فردی، اجتماعی و توانایی پایین در خلاقیت هیجانی سبب افزایش رفتارهای استرس زا و ناسازگارانه می شود و این ویژگی های افراد خلاق نقش تعدیل کننده ای در ویژگی های شخصیتی افراد جهت مقابله با رفتارهای خطرناک دارد.

همچنین نتایج پژوهش حاضر در زمینه رابطه نیازهای بنیادین روانشناختی با رفتارهای پرخطر با پژوهش های علی زاده و همکاران (۴۰)، سپاه منصور و همکاران (۱۴)، اقدسی و همکاران (۴۱)، اسماعیلی شهنا و همکاران (۱۶)، Chamarro و همکاران (۱۷)، Trnka و همکاران (۴۲)، Basson و همکاران (۴۳) و Neufeld و همکاران (۴۴) همخوانی دارد. در همه این پژوهش ها، به این مطلب اشاره شده است که بین عدم نیازهای روانشناختی و رفتارهای پرخطر ارتباط معنادار وجود دارد. در تبیین این یافته می توان گفت افرادی که احساس شایستگی دارند، بهتر می توانند راهکارهایی برای چالش های ایجاد شده در زندگی پیدا نمایند و از مشکلات عقب نشینی نمی کنند و یا حتی مشکلات را بیشتر نمی نمایند با توجه به اینکه این احساس ارتباط نزدیکی با عزت نفس دارد. همچنین این افراد با دیگران روابط گرمی دارند و درعین حال احساس استقلال و رضایت از خود مختاری می کنند، در نتیجه از انگیزش و بهزیستی روان شناختی بیشتری برخوردار می باشند. اما زمانی که ارضای نیازهای بنیادین با مشکل مواجه شده باشد اضطراب و استرس به وجود می آید و در صورت عدم توانایی مدیریت استرس در شرایط استرس زا فرد از راهبردهایی استفاده که توانایی را برای حل مشکل کاهش می دهد. نتایج پژوهش حاضر در زمینه نیازهای بنیادین روانشناختی و خلاقیت هیجانی با رفتارهای پرخطر با پژوهش های ملتفت و همکاران (۴۵) سلیمی و همکاران (۴۶) همخوانی دارد. همچنین خلاقیت هیجانی می تواند نقشی تعدیل کننده توسط نیازهای بنیادین روانشناختی در پیشگیری از رفتارهای پرخطر داشته باشد. در همه این پژوهش ها، به این مطلب اشاره شده است که تمرکز بر ارضای ابعاد نیازهای اساسی روانشناختی از جمله خودمختاری، شایستگی و ارتباط می تواند منجر به

سطح بالاتری از خلاقیت در دانش آموزان شود. جهت تبیین این یافته ها و به طور کلی در قلب نظریه خودتعیینی که یک نظریه ارگانیک دیالکتیکی انگیزش است و برای بررسی رفتار با انگیزه در زمینه های مختلف از جمله ورزش، کار، مراقبت های بهداشتی و غیره استفاده شده است، این فرض اساسی است که انسان ها ذاتاً فعال هستند و با پیگیری خود برای ارضای نیازهای روانی استقلال، شایستگی و ارتباط هدایت می شوند، تئوری خودتعیین کننده مدعی است که نیاز روانی استقلال و خودمختاری برای رشد و ماهیت فعال افراد اساسی است. زمانی که فردی درک می کند که در موقعیتی، انتخابی دارد و آن را انتخاب می کند سطوح بالایی از خودمختاری را تجربه خواهد کرد. رفتار خودمختار، در مقابل رفتار کنترل شده، یک جزء حیاتی برای درک انگیزه است. همچنین شایستگی نیاز روانی فرد به تعامل مؤثر با محیط خود و داشتن فرصت برای بیان توانایی های فرد است. شایستگی از آنجایی با خودمختاری ارتباط پیدا می کند که انعکاس دهنده بیشتر انتخاب ها و رفتارهایی که افراد انتخاب می کنند تا در آن شرکت کنند. مهم ترین جنبه شایستگی، شایستگی ادراک شده یک فرد است، یعنی این درک که فرد می تواند به طور مؤثر با دنیای خود تعامل داشته باشد. شایستگی درک شده در هر رفتار داده شده با سطوح بالاتری از تداوم در آن رفتار همراه است. نیاز روانشناختی ارتباط با حسی از تعلق و ارتباط با دیگران در یک زمینه اجتماعی مربوط می باشد. افرادی که سطوح بالایی از ارتباط با مردم را درک می کنند در محیط اجتماعی خود الگوهای رفتاری انطباقی از خود نشان می دهند. بنابراین زمانی که نیازهای بنیادین روانشناختی همچون استقلال و خودمختاری، شایستگی و تعامل مؤثر با محیط فراهم می شوند افراد احتمال بیشتری برای شروع فعالیت ها دارند و درطیف وسیعی این رفتارها حفظ می شود و بستری برای رشد و شکوفایی فراهم می شود (۲۵). با توجه به اینکه موفقیت و پیشرفت افراد زیربنای رضایت مطلوب آنهاست اگر هر یک از نیازهای اولیه برآورده نشد، بهزیستی روانی فرد با مشکل مواجه می شود و فرد در شیب یک وضعیت روانی اختلال تروماتیک قرار می گیرد. عدم ارضای نیازهای اولیه همچنین در فقدان عزت نفس فرد ظاهر می شود و باعث می شود درک ضعیفی از ارزش های خود داشته باشد. بدیهی است که احساس بی ارزشی و عدم عزت نفس در نتیجه خودبینی، احساس ضعف و ضعف روابط بین فردی انسان را به وجود می آورد. و فرد انتخاب های نادرستی برای جبران نارسایی ها دارند (۴۷). افرادی که خلاقیت هیجانی دارند تمایل به درک و یادگیری از احساسات خود و دیگران دارند، از تجارب عاطفی معمول فاصله می گیرند و واکنش های احساسی جدید و خلاق در پاسخ های خود به محیط ایجاد می کنند و دارای مهارت بیان ماهرانه و صادقانه احساسات خود هستند که منجر به بسط روابط میان فردی می شود (۲۰). ویژگی های همچون آمادگی، نوآوری و اصالت - اثربخشی می توانند فرد را ترغیب تا خلاقانه عمل کنند، زیرا تجربیات عاطفی مثبت قبلی و بعدی فرد را فعال و باعث می شود که فرد برای عملکرد خلاقانه جهت انجام کار مفید برای خود و دیگران به طور مؤثر تحریک شوند (۴۸). به طور کلی این ویژگی ها منجر به تشخیص درست پاسخ های هیجانی مؤثر در ارتباط با رویدادهای روزمره، تشخیص درست رویدادها، گسترش دامنه بینش فرد، و همچنین ایجاد نگرش مثبت درباره آنها می شود (۴۹). ضمن اینکه افراد با ویژگی هایی همچون احساس عدم شایستگی، تکانشوری زیاد، تحریک پذیری بالا، ثبات هیجانی کم، عدم تفکر قبل از عمل و عدم همکاری و تعامل مؤثر با سایر افراد، عدم رضایت از سه نیاز استقلال، شایستگی و ارتباط (۴۷) به سمت رفتارهای پرخطر هدایت می شوند (۵۰). با توجه به مستندات موجود می توان چنین بیان کرد که افراد با خلاقیت هیجانی بالا می توانند در کنترل رفتار خود و تعامل مؤثر با اطرافیان روش های متنوعی را به کار گیرند. همچنین خلاقیت هیجانی تأثیر بازدارنده بر واکنش های احساسی کنترل نشده دارد (۳۹).

در اجرای این تحقیق، محقق با محدودیت هایی مواجه شد که از آن جمله می توان به محدودیت در کنترل همه متغیرهای مداخله کننده در موقعیت پژوهش مانند اشتغال فرد، تحصیلات والدین، اشتغال والدین، طلاق والدین اشاره کرد به علاوه، با توجه به اینکه این مطالعه بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد استان اصفهان (خمینی شهر و نجف آباد) انجام شده بنابراین، تعمیم آن به دانشجویان سایر شهرها نیز باید با احتیاط صورت بگیرد. پیشنهاد می گردد به منظور بررسی بیشتر پیرامون تأثیر ویژگی های شخصیتی و نیازهای بنیادین، در رفتارهای پر خطر دانشجویان مطالعات کیفی (روش مشاهده و مصاحبه) انجام شود تا عوامل پنهان دیگری که مرتبط با این تغییرات هستند و بر جامعه اثر می گذارند، شناسایی و تبیین شوند.

همچنین با توجه به تأثیر ویژگی‌های شخصیتی و نیازهای بنیادین روانشناختی و خلاقیت هیجانی بر رفتارهای پرخطر، پیشنهاد می‌شود که در برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی در دانشگاه‌ها برای دانشجویان و والدین در حوزه شناخت ویژگی‌های شخصیتی، رفتارهای پرخطر و راهکارهای افزایش خلاقیت هیجانی، و همچنین حمایت از نیازهای بنیادین روانشناختی، توجه ویژه داشته باشند. زیرا آموزش چنین مهارت‌هایی می‌تواند در کاهش رفتارهای پرخطر تأثیر بگذارد.

نتیجه‌گیری

مطالعه نشان داد که رفتارهای پرخطر با افزایش ویژگی‌های سازگارانه شخصیتی هگزاگو، نیازهای بنیادین روانشناختی و خلاقیت هیجانی، کاهش یافت.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از دانشجویان محترم و از اساتید گرانقدر و کلیه کسانی که در اجرای این پژوهش محقق را صمیمانه یاری کردند تقدیر و تشکر می‌گردد. مقاله حاضر بخشی از پایان‌نامه با کد اخلاق IR.IAU.NAJAFABAD.REC.1400.096 است که تأیید اخلاقی آن توسط کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد اعطا شد.

تعارض در منافع

نویسندگان اظهار می‌دارند هیچ‌گونه تعارض منافی در مورد این مقاله وجود ندارد.

REFERENCES

- Williams RD, Housman JM, Woolsey CL. Sather TE High-Risk Driving Behaviors among 12 the Grade Students: Differences Between Alcohol-Only and Alcohol Mixed With Energy Drink. *journal Substance Use and Misuse*. 2017; 53(1):137-142.
- Alivardinia A, Alimardani M. Experimental Application of Theory of Everyday Activities in the Study of Deviant Behaviors of Students. *journal Applied Sociology*. 2017; 28(3): 1-24.
- Hale DR, Fitzgerald Yau N, Viner RMA. systematic review of effective interventions for reducing multiple health risk behaviors in adolescence. *American journal of Public Health*. 2015; 104(5):19-41.
- Mc Ghee RL, Ehrler DJ, Buckhalt JA, Phillips C. The Relation between Five-Factor Personality Traits and Risk-Taking Behavior in Preadolescents. *Journal Psychology*. 2012; 3(8): 558-561.
- DeVries RE, deVries A, Feij JA. Sensation seeking, risk-taking, and the HEXACO model of personality. *Personality and Individual Differences*. 2009;47(6): 536-540.
- Visser BA, Pozzebon JA, Reina-Tamayo AM. Status-driven risk taking: Another "dark" personality. *Journal of Behavioural Science*. 2014; 46(4): 485-496.
- Barlett CP, Anderson CA. Direct and indirect relations between the Big 5 personality traits and violent behavior. *Personality and Individual Differences*. 2012; 52(8): 870-875.
- Rachubinska K, Cybulsk A, Szkup M, Grochans E. Analysis of the relationship between personality traits and Internet addiction. *European Review for Medical and Pharmacological Sciences*. 2021; 25(6): 2591-2599.
- Jones RM, Van Den Bree M, Zammit S. The relationship between the Big Five personality factors, anger-hostility, and alcohol and violence in men and women: A nationally representative cohort of 15,701 young adults. *Journal of Interpersonal Violence*. 2020 ; 35(6):1-31 .
- Lee MS, Jung IK. Comparisons of temperament and character between problematic Internet users and problematic drug users in Korean adolescents. *Journal Psychiatry*. 2012; 2(2): 228-234.
- Habibifar N, Salmanzadeh H, Malekzadeh A , Faghihnia Torshizi Y. Investigating the Relationship between Personality Dimensions and Driving Styles among Taxi Drivers in Tehran. *Iran Occupational Health*. 2020; 17 (1): 382-398 (Full Text in Persian).
- Chen KC, Jang SJ. Motivation in online learning: Testing a model of self-determination theory. *Computers. in Human Behavior*. 2010; 26(4): 741-752.
- sakan D, zuljevic D, Rokvic N. The Role of Basic Psychological Needs in Well-Being During the COVID-19 Outbreak: A Self-Determination Theory Perspective. *Mental Health*. 2020; 8(12): 1-14.
- Sepah Mansour M, Amrollahi Buik A. The role of mediators of dissatisfaction with psychological needs and anger in the relationship Between perceived control behavior and bullying. *Social Psychology Research*. 2017; 6(22): 97-112 (Full Text in Persian).

15. Rashidi A, Hojjatkah SM, Rasouli A, Jami M. A causal relationship between addiction susceptibility through early maladaptive schemas, psychological capital and basic psychological needs mediated by family communication patterns. *Quarterly Journal of Substance Abuse Research*. 2017; 10(40): 295-299 (Full Text in Persian).
16. Ismaili Shahna M, Shalchi B, Ahmadi E. The role of difficulty in regulating emotion as a mediating variable in explaining the functional relationship Family and satisfying basic psychological needs with addiction, *Quarterly Journal of Substance Abuse Research*. 2018; 11(42): 230- 248 (Full Text in Persian).
17. Chamarro A, Oberst U, Cladellas R, Fuster H. Effect of the Frustration of Psychological Needs on Addictive Behaviors in Mobile Videogamers—The Mediating Role of Use Expectancies and Time Spent Gaming. *Journal of environmental research and public health*. 2020; 17(17): 1-16.
18. Bartholomew K, Ntoumanis N, Thøgersen-Ntoumani C. Self-determination theory and the darker side of athletic experience: The role of interpersonal control and need thwarting. *Sport and Exercise Psychology Review*. 2011; 7(2): 23-27.
19. Rashidi Nejad H, Kahnooji M. The effect of life skills training on the mental health of children of the welfare family. *Journal of principles of mental health*. 2016; 19(4): 295-299. (Full Text in Persian).
20. Kusk M, Trnka A, Mana J, Nikolai T. Emotional Creativity: A Meta-analysis and Integrative Review. *Creativity Research Journal*. 2020; 32(2) 151-160.
21. Issazadegan A, Sheikhi S, Bashar pour S, Saadatmand S. The relationship of cognitive emotion regulation strategies and emotional creativity with general health in students. *The journal of Urmia university of medical sciences*. 2013; 24 (1): 1-10 (Full Text in Persian).
22. Henseler J, Ringle CM, Sarstedt M. A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. *Journal of the academy of marketing science*. (2015); 43(1), 115-135
23. Devries RE. The 24-item brief Hexaco inventory (BHI). *Journal of Research in Personality*. 2013; 47(6): 871-880.
24. Basharpur S, Taheri fard M, Mohammadi G. Psychometric properties of the Persian version of the short form of Hexaco Personality Questionnaire - 24 questions in students. *Quarterly Journal of Educational Measurement*. 2020 ; 9(36): 65-89.
25. Kirkland RA, Karlin NJ, Babkes Stellino M, Pulos S. Basic Psychological Needs Satisfaction, Motivation, and Exercise in Older Adults. *Activities Adaptation & Aging*. 2011; 35(3): 181-196.
26. Barkoukis V, Hagger MS, Lambropoulos G, Tsorbatzoudis H. examining the role of basic psychological need satisfaction. *British Journal of Educational Psychology*. *British Journal of Educational Psychology*. (2010); 80(4): 647-670.
27. Besharat MA, Ranjbar Kalagari A. The Basic Needs Satisfaction in General Scale: Reliability, validity, and factorial analysis. *Quarterly Educational Measurement*. 2013; 4(14):147-168.
28. Ahmadi H, Moeini M. An Investigation of the Relationship between Social Skills and High Risk Behaviors among the Youth: the Case of Shiraz City. *Journal of Strategic research in Security and Social Order*. 2015; 4(9): 24-1.
29. Abbasi MT, Moeini M, Pourdian R. Cyberspace, Companionship and High-Risk Behaviors: A Study of the Companionship Relationship Students in cyberspace with high-risk behaviors in real and cyberspace. *Journal of Social Order*. 2018; 10(3):77-104 (Full Text in Persian).
30. Soroa G, Gorostiaga A, Aritzeta A, Balluerka N. A Shortened Spanish Version of the Emotional Creativity Inventory (the ECI-S). *Creativity Research Journal*. 2015; 27(2): 232-239.
31. Sabet M. April Emotional Creativity Test Standardization. *Journal of Innovation and Creativity in Humanities*. 2015; 5(2):77- 95 (Full Text in Persian).
32. Afthanorhan A, Ghazali PL, Norfadzilah R. Discriminant Validity: A Comparison of CBSEM and Consistent PLS using Fornell & Larcker and HTMT Approaches. *Journal of Physics*. 2021; 1874(1):1-6 .
33. Rezaei Jamaloui H, Hassani J, Moradi AR, Ashtiani AF. The role of meta-diagnosis and dependence on the diagnosis of five major personality factors in adolescent high-risk behaviors. *Family and Research Quarterly*. 2015; 15(41): 121-144 (Full Text in Persian).
34. Ghoreishi Rad FS, Pour jbar Akhouni F. Investigating the Relationship of Social Health and Personality Traits with High-Risk Behaviors of Tabriz University of Medical Sciences Students. *Rafsanjan University of Medical Sciences*. 2017; 18 (2): 107-120. (Full Text in Persian).

35. Hekmati I, Aliloo MM, mahdavi aghdam Rs, khojasteh s. Preliminary study of Structural relationship of Hexaco personality factors and Cluster B personality disorders. *Psychological studies*. 2016;12(1):27-46 (Full Text in Persian).
36. Kiani A, Kiani S, Mokhtari R, Shir mohammadi N. The relationship between stressful behaviors and emotional regulation, emotional intelligence and emotional creativity in students, *Urmia School of Nursing and Midwifery Monthly*. 2018; 16(3): 177-187 (Full Text in Persian).
37. Jokar B, Alborzi M. The Relationship between Personality Traits and Emotional and Cognitive Creativity, *Quarterly Journal of Psychological Studies*. 2010; 6 (21): 1-89. (Full Text in Persian).
38. Pichot N, Pavani JB , Troian JA. Creative Individuals are Social Risk-takers: Relationships between Creativity, Social Risk-Taking and Fear of Negative Evaluations. *Creativity Theories Research Applications*. 2021; 7(2): 309- 320
39. HosseiniFar J. Investigating the relationship between 5 personality factors and creativity in students: Social and behavioral. 2011 ;30(23): 2037-2041
40. Alizadeh M, Arjmandnia A. Predicting marital satisfaction based on personality traits and basic psychological needs mediated by mental health in gifted girls/mothers. 2018; 8(4): 81-94 (Full Text in Persian).
41. Aqdasi M T, Behzadnia B. Predicting the psychological and welfare needs of student-athletes: Based on the role of coaches. *Sports Psychology Studies*. 2016; 16: 1-18 (Full Text in Persian).
42. Trnka R, Cabelkova I, Kuska M, Nikolai T. Cognitive Decline Influences Emotional Creativity in the Elderly. *Creativity Research Journal*. 2019; 31(1):93-101
43. Basson MJ, Rothmann S. Antecedents of basic psychological need satisfaction of pharmacy students: The role of peers, family, lecturers and workload. *Research in Social and Administrative Pharmacy*.2017;14(4): 372-381
44. Neufeld A, Malin G. Exploring the relationship between medical student basic psychological need satisfaction, resilience, and well-being: a quantitative study. *Medical Education*.2019; 12 (5): 2-8
45. Moltafet Gh, Sadati SS, Pour Raisi. Parenting Style, Basic Psychological Needs, and Emotional Creativity: A Path Analysis. *Creativity Research Journal*. 2018; 30(2): 187-194.
46. Salimi J, Yousefi N, Karimi M. Study of the relationship between the realization of basic psychological needs and creativity in male and female high school students. *Journal Of Educational Psychology Studies*. 2013; 9(16): 55-80 (Full Text in Persian).
47. Shalchi B, Parnian Khooy M. Satisfaction of Basic Psychological Needs in Patients with Substance Use Disorder and Normal Persons: A Research Based on Self-Determination Theory. *Hormozgan Medical*. 2019;23(2):1-5
48. Alzoubi AMA , Qudah MF. , Bakhiet ISA. The Predictive Ability of Emotional Creativity in Creative Performance Among University Students. *SAGE journal*.2021; 11(2): 1-12
49. Tahmasebzadeh D, Yadeghari A. Relationship between Coping Style, Stress and Emotional Creativity.2017;12(46):101-121 (Full Text in Persian).
50. Rahimi AS, Ghorbani N, Rafiei H, Farhoudian A, Soleymani-nia L, Massah O. Prediction of Substance Use among College Students Based Upon Personality Traits. *Addiction Researches*.2014;14(5):67- 74